

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань гуманітарної та
інформаційної політики
Микиті ПОТУРАЄВУ**

*Щодо реєстр. № 15261
від 20.05.2026*

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 28 травня 2026 року (протокол № 148), розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами, реєстр. № 15261 від 20.05.2026, поданий народним депутатом України Потураєвим М.Р. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є *створення правових та організаційних підстав проведення іспитів на рівень володіння українською мовою для іноземних громадян в Україні та за кордоном, вдосконалення процедури визначення рівня володіння державною мовою.*

Для досягнення поставленої мети пропонується внести зміни до законів України «Про освіту» та «Про забезпечення функціонування української мови як державної», відповідно до яких, зокрема:

- запроваджується шість рівнів володіння українською мовою як іноземною з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Водночас передбачається, що володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти нею для виконання службових обов'язків, матиме два рівні – рівень вільного володіння державною мовою першого ступеня і рівень вільного володіння державною мовою другого ступеня;

- до завдань Національної комісії зі стандартів державної мови віднесено, в тому числі, встановлення методів перевіряння рівня володіння державною мовою для зайняття визначених законами посад та українською мовою як іноземною, зокрема для набуття громадянства України;

- передбачається можливість складення іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною як в Україні, так і за кордоном. Іспити на рівень володіння українською мовою як іноземною проводитимуться очно або із застосуванням організаційно-технологічних засобів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання;

- визначається, що державний сертифікат про рівень володіння державною мовою для зайняття визначених законом посад, діє безстроково, а про рівень володіння українською мовою як іноземною - п'ять років тощо.

Під час обговорення законопроекту члени Комітету звернули увагу на наступне. Назва проекту Закону *«про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами»* не повною мірою відображає зміст запропонованих змін до законодавства, оскільки у тексті документу мова йде не тільки про рівні володіння українською мовою *іноземними громадянами*, а й про рівні володіння державною мовою для осіб, які зобов'язані володіти нею для виконання службових обов'язків (*тобто, для громадян України*), а також про деякі інші питання. Крім того, відповідно до Правил оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (методичні рекомендації) та згідно із Законом України «Про правотворчу діяльність» *перехідні положення не можуть міститися в законопроектах про внесення змін до інших законів*. Це пов'язано з тим, що закони про внесення змін фактично втрачають самостійне значення після їх прийняття, адже вони не встановлюють норм права, а лише вносять зміни до законодавчих актів. Враховуючи зазначене, врегулювання питання щодо деяких сертифікатів, які були видані до набрання чинності цим законом (у разі його прийняття), недоречно викладено у «Прикінцевих та перехідних положеннях» даного законопроекту.

Водночас народні депутати України зазначили, що у контексті предметів відання Комітету законопроект є актуальним та має суттєве практичне значення для іноземців та осіб без громадянства, які набувають громадянство України. Проектом Закону для таких осіб запроваджується диференційована система визначення рівнів володіння українською мовою як іноземною, що узгоджується з міжнародними стандартами та відповідає сучасними світовим підходам у сфері мовної сертифікації. Запропонований у законопроекті підхід забезпечує більш збалансоване та обґрунтоване регулювання питань щодо оцінювання рівня володіння українською мовою під час процедури набуття громадянства України. Запровадження рівнів володіння мовою з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, зокрема, сприятиме гармонізації українського законодавства з практикою держав – членів ЄС.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив наступне рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами, реєстр. № 15261 від 20.05.2026, поданий народним депутатом України Потураєвим М.Р. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Заступниця голови Комітету

Н. ЯКОВЛЄВА

